

ՏԱՐԻՆՆԵՐ ՅԵՏՈՑ

(Ս. Սահակ)

Զէր կըրնար մօռնայ,
Սուսերէ ժայթող ծիծաղն այն լիլի,
Արփային կաւաս,
Եւ դիմն անամուն մոգերուն կանգնած
Իր շուրջն ու հեռուն:

Իր հոգիէն դեռ, քսուտեր առ քսուտեր,
Կ'անցնէին դէմքերն Փըրփլուններու,
Շրմուէլին զագիր,
Ռոնք հոգիի իրենց ալբերուլ,
Պաղ ու մածուցիկ,
Կուգային լեզնել Եկեղեցին մեր,
Պըղծութիւններու ալիքներու նոր
Եւ անպարագիծ:

Ասեմն էր հիմա, որ զարեաւաղախ
Սիրտերն ամբարիւս,
Ըլլային արդար եւ աստածարժան,
Նըստելու Գահուն Սուրբ Լուսաւորչի,
Ռոնք մեղերուն արեւազրուսին
Զէին բաւական,
Անհառ մը եղէգ, ովկիան մը մելան:
Ա՛հ, ինչո՞ւ, ինչո՞ւ, կը մըսածէր ան,
Զէր պատուեր երկինքն ու չէին թափեր
Վերէն վար ասդեր:

Ասեմն էր հիմա որ շրմագայլեր,
Տոնմիկ եւ օտար,
Խածնէին առիւծն իր գրեկմանին
Հասած այնքան մօտ:

Ոչինչ կը մընար օրերէն ալուուր,
Օրերէն դաժան,
Երբ խորն իր սըրտին, զերթ սուրբ մօրենի,
Կ'այրէր բոցն անհուն հայուն ցաւերուն:
Այծրմ մահուան դէմ հազիւ կը վառէր
Իր մօմը զրօգոյն,
Ինքն աւազահաս, հովերէն բըշուղ
Զառիթափէն վար:

Բայց կը մըսածէր,
 Թէ մարդ ցաւէ ցաւ, արիւնէ արիւն,
 Իր ճակատագրին կ'երթայ անդադար,
 Թէ մեր օրերու հանդէսէն անդին,
 Մեր արցունքներէն եւ վերերէն բիւր,
 Կը շինուի մարդոց գըրախսն անանուն,
 Կայլակը անհուն մեր երազներուն:

Ձունէր խորունկ ցաւ,
 Տարիներու մեծ ողջակէզին դէմ
 Կը ժըպէր հանգաւս.
 Կ'անցնին հոգիէն իր պարոյր պարոյր
 Սըլափումները անըստի ցաւին,
 Ու երազն իր վառ,
 Պրզպըջակ մ'է լոկ,
 Անցեալի ծովուն վըրայ ծրփացող:

Մինակ ու զրհուսմ, ոգի մը ինչպէս,
 Կեցած անցեալի, ներկային դիմաց,
 Իր շուրջն ու հեռուն,
 Ամէն ինչ շրջուած կը թուէր կարծես,
 Եւ իր խելն հոգին կը զարնուէր ուժգին
 Մութերու սրտին, լլուսթեան երգով:

Ի զուր կ'որոնէր խորն իր հոգիին
 Ուղիներն անթիւ,
 Նըրբին, խուսափուկ քղզացումներու,
 Որոնց վըրայէն տակաւին երէկ,
 Ճամբու էր դըրեւ,
 Հարուստ կարտասան իր երազներուն՝
 Այնքան սիրելի.
 Որոնց ակօսին՝ նշման եղեամբին
 Արեւէն հալած,
 Թափեցան կաթ կաթ, փըրսանքներն ոսկի,
 Ջուր հոգին գիտէ տալ ուրիշներու,
 Որերէն անդարձ, քաղցր ու մըտերիմ:

Եւ սիրտն իր բարի,
 Գիտցաւ բաշխուիլ մարդոց բոլորին,
 Վառելով անոնց հոգիներուն խոր,
 Կայծակը յոյսին եւ երջանկութեան,
 Ջուրերուն վերեւ ցաւի ուլկիանին
 Մեր այս աշխարհին:

Ձեր ցաւեր բընաւ սըրուածին համար,
 Երակներէն իր հեղեղուած առաս,
 Ինկած դաւսերուն իր երազներուն,
 Խորն ախօսներուն սէրերուն կըրակ,
 Կոհակներն ի վեր խօլ պատրանքներուն,
 Հարուս է հոգին երբ գիտէ բաւաւիլ
 Մարդոց անխըսիր:

Ձեր ցաւեր մեռնող օրերուն համար,
 Ինչ որ կը մեկնի մեզմէ առյաւէտ,
 Վերքսին մեզի լոկ ան կը դառնայ,
 Թաւմ ու անուշցած,
 Եր մեր երազներն ու իղձերն ամէն,
 Կործանելէ վերջ միայն մեր կ'ըլլան,
 Այլակերպումի հըրաւի հուրէն
 Սըրբուած ու մահուր:

Մոռնալ չէր կըրնար կըսկծին այն սակայն,
 Սիրուած ձեռներէ իր հոգիին մէջ
 Վէրի պէս բացուած,
 Ապեախտ աշխարհ որ փրօրել ուզեց
 Անօթն իր սըրին,
 Հարազատներու ձեռնով չարաչար:

Կ'իյնայ արցունքի կաթիլն իր ձեռքին՝
 Տաք ու մըսերիմ,
 Եւ աչքերուն դէմ մեծ Հայրապետին,
 Դաւերու խորէն կու գայ կը շինուի
 Մարդոց չարիքին գամուած Մարդը Սուրբ,
 Վէրերով կարմիր,
 Եւ արցունքներու անհունէն բխելով,
 Լըռութեան մէջ խոր,
 Շրթներն իր կ'ըսեն բառը անսահման
 Որ կը կամըջէ երկինքն ու երկիր:

.

Հորիզոնին դէմ՝
 Կը խեղդուէր արեւն իր արիւնին մէջ,
 Ճանաչչ մ'անստվոր ու աներկբային,
 Կը բանար համբան վիրաւոր մարդուն,
 Վերջալոյսն անհուն դագաղ էր կարմիր
 Լեռներու ուսին:

Սեղանին առջեւ, գրիչ դեռ ձեռին՝
 Որ խղիւմբսանքի խայթի մը նըման
 Կը խորսուողուէր մութերու սրտին,
 Ինկած էր անւարժ Հայրսպետն Հայոց
 Քունուլն երկնային,
 Իր դէմին վրայ վառամասկ մ'ինչպէս
 Կը հանգչէր մահուան
 Փառքն անհերքելի:

ԵՂԻՎԱՐԴ

(Վերջ՝ 3)

Զ Ն Յ Լ Ե Ջ Ո Ւ Ն

(Ս. Մեսրոպի ծննդեան 1600ամեակին առթիւ)

Հայ լեզուն մեր հայրերէն մեզ՝ կտակուած սուրբ ասանդ,
 Անով խօսէ ու երգէ ու աղօթէ մանուանդ:

Այն յարկին տակ ուր հնչէ հայցըր բարբառն հայեցի,
 Ներկայ է հոն անուայման օրհնութիւնը Մաշտոցի:

Եղբայր հայուն հետ խօսիս 'թէ դուն լեզուով Մեսրոպեան,
 Գիտցած եղիր, քու նախնեաց հոգիները պիտ' խայտան:

Բայց «բարի լոյս»ըդ եղաւ 'թէ *կուս մօրնիկ* կամ *պօլ ժուր*,
 Անոնց անէծքը, ո՛վ հայ, հեղ պիտ' այլէ իբրեւ հուր:

Հայ լեզուն զանձ անուպառ, սերունդներու արեան գին,
 Անով միայն մեր պապերն բացին դռներն երկնին:

Հայ լեզուն զանձ սրբազան, սյանէ՛ զայն յար սրտիդ մօս,
 Ու թող անկէ ո՛չ մէկ բառ մնայ քեզի անծանօթ:

'Թէ չես գիտեր մայր-լեզուդ, ո՛րքան ըլլաւ ազգասէր,
 Կրօնք, սրբութիւն դաւանիս 'թէ իսկ ամէն բանէ վեր,

Որքան բարձունք գուն կտես, աշխարհ տայ քեզ ի՛նչ արժէք,
 Հաւ մարդ կրնաս ըլլալ դուն, բայց տալար հալ մը երբեք:

Գ. ՃԱՐՏԱՐ